herpy

KAMÆLEONER

Von Hoehnel's Chameleon

Trioceros hoehnelii

Trioceros hoehnelii er en lille, levendefødende kamæleon fra de kølige højlande i Kenya og Uganda, hvor nætterne kan nærme sig frysepunktet. Hannen har en høj hjelm og ét horn på snuden. Arten er robust over for kulde, men tåler varme dårligt, så den kræver et køligt terrarie med et tydeligt fald i temperaturen om natten og høj nattefugt.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Chamaeleo hoehnelii; Chamaeleo bergeri; Chamaeleo leikipiensis* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**18-25 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**15-70 g**
Levetid	**5-6 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Bjergskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 90 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-22 °C**
Hotspot	**24-25 °C**
Temperatur, nat	**8-14 °C**
Luftfugtighed	**50-100 %**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**12 mdr.**
Kuldstørrelse	**4-22 unger**
Kuld pr. år	**1-2**
Drægtighed	**120-180 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Trioceros*. Handel over grænser kræver derfor CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst. Ingen kamæleoner er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder.

Om arten

Trioceros hoehnelii er en lille, træboende kamæleon. Voksne dyr måler 18-25 cm i alt, inklusive hale, og vejer 15-70 g. Hannen har en højere hjelm, et større horn og en tykkere halerod end hunnen. Begge køn har ét horn på snuden, en savtakket rygkam og en kam af spidse skæl under struben. Farverne varierer meget mellem bestandene og med humør og temperatur.

Om morgenen sidder dyrene ofte i solen og er næsten sorte. Den mørke farve optager varmen effektivt, og når kroppen er varm, skifter dyret til sin normale grønne, brune eller gullige tegning. Møder to hanner hinanden, puster de sig op, hvæser og bliver sorte.

Arten er levendefødende. Hunnen bærer æggene i kroppen, og ungerne fødes i en tynd hinde. Bestanden på Mount Elgon kaldes ofte 'altaeelgonis', men om den er en selvstændig underart, er omstridt. Det videnskabelige navn hædrer den østrigske officer og opdagelsesrejsende Ludwig von Höhnel.

Arten er mindre kendt i terrariehold end *Trioceros jacksonii*, og pasningsdata er sparsomme. Terriemål, UVB og fodermængder er derfor lånt fra *T. jacksonii* og andre små bjergkamæleoner af slægten *Trioceros*.

Læs mere: Lys og UVB

Udbredelse og levested

Trioceros hoehnelii findes i Kenya og i det østlige Uganda. I Kenya er den udbredt i højlandet, bl.a. på Laikipia-plateauet i omkring 1.800 m højde, og i Uganda lever den på Mount Elgon. Arten findes op til 4.000 m højde, og på Mount Elgon lever den over 3.000 m.

Den lokale variation i farver og tegning er stor, og bestandene på de forskellige bjerge og skråninger ligner ikke altid hinanden.

> **Oprindelig udbredelse:** Kenya og Uganda.

LEVESTED

Arten lever i fugtige højlandsområder, hvor temperaturen om natten ofte falder til omkring frysepunktet. Dyrene tåler nætter ned mod 0 °C og søger ly mod frost. Dagtemperaturen er moderat, og morgensolen bruges til at komme op i temperatur.

Arten er almindelig i kulturlandskabet: hække, krat og buskadser langs stier og marker og i kaffe- og bananplantager, ofte tæt ved landsbyer. Den er derfor ikke afhængig af uberørt skov, men af tæt, grenet vegetation i fugtig, kølig luft. Luftfugtigheden er høj om natten og i tågeperioder.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 45 × 90 cm (længde × bredde × højde). Målet er lånt fra lignende små bjergkamæleoner af slægten *Trioceros* og er et minimum. Større er bedre, og højden bruges mere end bunden.

Et hybridterrarie af glas og net giver den ventilation, der skal til, og holder samtidig på nattefugten. Stillestående luft giver luftvejsinfektioner, så net i toppen og en lille blæser er nyttige. Terrariet kan med fordel stå et køligt sted, fx i et velventileret drivhus, en garage eller et køligt rum, hvor nætterne bliver køligere end i stuen.

Indret terrariet tæt med levende planter, tynde grene og kviste, som krydser hinanden i flere højder. Dyrene bruger de tynde grene til at klatre på og de tætte blade som skjul. Bund er ikke nødvendig; et afløb i bunden fjerner overskydende vand.

TEMPERATUR

Arten kommer fra køligt højland og tåler varme dårligt. Dagtemperaturen i terrariet skal være 20-22 °C, og solpladsen må ikke være varmere end 24-25 °C. Unge dyr kan dø, hvis temperaturen kommer højere op. Voksne dyr tåler kortvarigt mere, op til omkring 35 °C på solpladsen, men kun med høj luftfugtighed og god ventilation.

Om natten skal temperaturen falde til under 15 °C, gerne 8-14 °C. Et tydeligt fald om natten er vigtigt for dyrets sundhed. I naturen kan temperaturen komme helt ned omkring frysepunktet, men så lave værdier anbefales ikke i fangenskab.

Dyret skal kunne varme sig op om morgenen på en solplads, hvor varmen kommer fra en pære eller en spot og ikke fra hele terrariet. Er hele terrariet over 24 °C, er det for varmt. I en varm lejlighed om sommeren kan det være nødvendigt at flytte terrariet til et køligt rum eller bruge køling.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Natten er artens fugtige tid. Luftfugtigheden skal stige mod 100 % om natten, med tåge fra en ultralydsfugter i omkring tre timer sidst på natten og tidligt om morgenen. Om dagen må terrariet gerne tørre op; angivelserne for dagen svinger fra omkring 50 til 80 % og mere. Overflader, der er våde hele tiden, giver sår og skimmel.

Om morgenen og sidst på eftermiddagen sprøjtes der i omkring 15 minutter, så dyret kan drikke dråber fra bladene. Arten drikker ikke af en skål, men nogle dyr drikker gerne fra et drypanlæg. Brug destilleret vand i fugteren, og sæt to hygrometre i hver sin ende af terrariet.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og bruger meget lys. Giv 12 timers lys om dagen hele året. Et T5 HO-rør med 6500 K eller en kraftig LED-lampe over terrariets bredde giver det almindelige lys.

UVB er nødvendig. Arten lever højt og i stærkt sollys, og den har et stort UVB-behov; naturligt sollys gavner den. Ferguson-zonen er lånt fra *Trioceros jacksonii*, der regnes til zone 2-3. Sigt efter zone 3, altså et UV-indeks på 3-4 på solpladsen, og giv dyret mulighed for at søge skygge.

UVB-rør skiftes efter producentens anvisning, fordi effekten falder med alderen. Direkte sol gennem glas giver ingen UVB og kan overophede et lille terrarie.

FODER

T. hoehnelii er insektæder og tager de fleste insekter af passende størrelse. Giv fårekyllinger, små græshopper, fluer, kakerlaknymfer og andre småinsekter, og hold byttet på højst afstanden mellem dyrets øjne. Insekterne skal selv have et godt foder. De drysses med kalk uden D3 ved de fleste fodringer og sjældnere med vitaminer, for kamæleoner er følsomme over for overdosering af vitamin A og D3.

Mængderne er lånt fra *Trioceros jacksonii*: unger får føde dagligt, og voksne dyr får 3-8 insekter hver anden dag. Tilpas mængden, så dyret holder en slank vægt; overvægt er et problem hos hunner. Vej dyret hver måned.

Brug ikke insekter fra naturen. Lad insekterne gå frit i terrariet, eller giv dem med en pincet.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten holdes enkeltvis. Hannerne er meget aggressive over for hinanden og over for lignende arter: de hvæser, puster sig op og bliver sorte, så hanner må ikke kunne se hinanden. Grupper med én han og flere hunner kan fungere i meget store terrarier, men hunnerne er så næsten altid drægtige, og det slider på dem. Én kamæleon pr. terrarie er den sikre løsning, og drægtige hunner skal altid være alene.

Over for holderen er arten rolig. Den er et udstillingsdyr, ikke et kæledyr, og håndtering skal være kort og sjælden. Mørk, sort farve er tegn på kulde, stress eller sygdom, men om morgenen er den normal, når dyret varmer sig.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen kendes på den højere hjelm, det større horn og den tykkere halerod, hvor hemipenes ligger. Hunnerne er som regel mindre, men enkelte hunner bliver lige så store som hannerne. Dyrene er kønsmodne efter omkring ét år. Hunnen skal være i godt huld og ikke overvægtig.

PARRING

Arten yngler hele året. For at holde antallet af unger overskueligt kan dyrene holdes hver for sig og kun sættes sammen om sommeren. Før hunnen til hannens terrarie, og skil dem ad, når parringen er overstået, eller hunnen afviser hannen.

Hunnen er parringsvillig igen 40-50 dage efter en fødsel og kan derfor få to kuld om året. Lad hende hvile mellem kuldene, så hun ikke bliver udmattet.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er levendefødende, og drægtigheden varer 4-6 måneder. Unge hunner får omkring 6 unger, mens ældre hunner kan føde op til 20; angivelserne svinger fra 4 til 22. En hun kan få to kuld om året.

Der lægges ingen æg; ungerne fødes i en tynd hinde. Der er ikke brug for en æglægningskasse.

INKUBATION

Der er ingen inkubation, fordi æggene udvikles i hunnens krop. Drægtigheden varer 4-6 måneder, oftest omkring 150 dage. Under drægtigheden skal hunnen have de samme kølige forhold som ellers, med et tydeligt fald i temperaturen om natten og høj nattefugt, og lidt mere føde. Føder hunnen ikke til tiden, eller bliver hun mørk og slap og holder op med at æde, skal hun til dyrlæge.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne skal holdes køligt, højst 22 °C, fordi høje temperaturer kan slå dem ihjel. Hold dem i et hybridterrarie med samme klima som de voksne, med meget løv og mange tynde grene. Fodr med små insekter som fluer og små fårekyllinger, drysset med kalk. Unge dyr skilles fra hinanden, når kønnet kan ses, og hanner må ikke kunne se hinanden.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl i pasningen:

- Varmestress og dødsfald hos unger, når temperaturen er for høj. Hold dagtemperaturen under 22 °C og solpladsen under 25 °C.
- Luftvejsinfektioner ved stillestående luft eller for våde overflader. Tegn er gaben, vejrtrækning med åben mund og slim.
- Knoglesvind (MBD) ved for lidt UVB eller kalk: bløde kæber og skæve lemmer.
- Overdosering af vitaminer, især A og D3, som giver ødem.
- Sår og skimmel af grene, der er våde hele tiden.
- Udmattede og overvægtige hunner og besværlige fødsler, især ved to kuld om året i træk.

Dødeligheden i fangenskab er høj: gennemsnitslevetiden fra fødslen er under et år, mens veltilpassede dyr kan blive 5-6 år. Vej dyret hver måned. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr ved ophørt fødeindtagelse, mørk farve, slaphed eller åndedrætsbesvær.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.